

ГУМАНІСТИЧНА ПЕДАГОГІКА Ш.О. АМОНАШВІЛІ

*У вихованні дитини неприпустимі брехня,
грубість і насмішка
Ш.О. Амонашвілі*

В період активного впровадження Нової української школи гуманістична педагогіка Ш.О. Амонашвілі набуває нового значення. Багато ідей великого педагога перетинаються з постулатами НУШ. У концепції гуманістичної педагогіки школа життя наголошує на веденні дитини за допомогою надання розуміння цінностей свого народу, своєї нації і країни до досягнення людських цінностей. А в концепції НУШ – виховання ведеться таким чином, щоб вчитель був не лише наставником, але й радником та старшим товаришем для своїх учнів.

Аналіз досліджень І. Хроменко та С. Соловейчик показав, що визначення нових методів і форм початкового навчання Ш.О. Амонашвілі розпочав в 1964 році, і продовжує й по сьогоднішній день. За цей чималий проміжок часу було зроблено висновки, які переступають межі початкового навчання, і стосуються усіх життєвих ступенів. За Ш. Амонашвілі, система навчання та виховання – “педагогіка цілісного життя дітей та дорослих” і будується гуманністю й вірою в дитину, співпрацею педагога і дітей, де батьки також відносяться до педагогів. Дитина у гуманістичній педагогіці – не власність батьків, а гість якого вони запросили. Великі надії на дитину потребують і великої віддачі. Дисципліна і любов не можуть нашкодити дитині у гуманній педагогіці [1].

Головною метою статті є аналіз педагогічних поглядів, гуманістичної педагогіки Ш.О. Амонашвілі.

Сам же Ш. Амонашвілі про гуманістичну педагогіку говорить: “Ця педагогіка сприймає дитину такою, як вона є, погоджується з її природою”. Гуманна педагогіка Ш. Амонашвілі протиставляє авторитарній педагогіці, що зводиться до “заохочення-покарання” – духовне спрямування вгору, вчителя разом з дитиною. Розуміння Ш. Амонашвілі: “Школа (скала) – це скелясті, тяжкі сходи підйому, піднесення душі, які потребують сили волі, відданості, ретельності, вони вчать створювати порядок з хаосу. А носієм скелі є вчитель, звідси – вчитель і є школа, школа в ньому, а не поза ним” [1, с. 35]. Таке розуміння розширює сенс школи, “сходження” триває все життя, і школа перетворюється за назви закладу в категорію філософії, яка порівнюється з сенсом життя. Головною метою педагогіки з цього випливає виховання благородної особистості, людини, громадянина.

Методика виховання у діяльності Ш. Амонашвілі має в собі багато методів і прийомів, які є новаторськими. Діяльність школяра стимулюється характером відносин, а не тільки цікавістю подання матеріалу. Дитина легко сприймає задачу, якщо відчуває, що її гідність, творчий пошук та власна думка поважають та сприймаються як щось, що дійсно має місце бути, це стимулює прагнення дитини до подолання складніших задач. Тобто Ш. Амонашвілі пропонує організувати дитяче життя так, щоб дорослий мав можливість направити енергію дитини в русло продуктивних занять та розвитку її внутрішнього «я», її творчого потенціалу.

Моральною основою гуманної педагогіки Ш.О. Амонашвілі є здатність підтримати успіх інших, бути готовим допомогти, не тільки знайомим, а й молодшим учням.

До методичних новацій Ш.О. Амонашвілі відносяться:

- відмова від виставлення балів за навчання;
- неприпустимість порівняння дітей між собою;
- навчання одразу на всіх доступних рівнях академічних знань для учнів;
- залучення учнів до побудови уроку.

Отже, гуманна педагогіка Шалви Амонашвілі відрізняється від авторитарної педагогіки тим, що:

- його погляди співзвучні з положеннями НУШ;
- пропонує творчий пошук системи співробітництва, а не формує і реалізує систему примусу;
- звернена в першу чергу на облагородження душі дитини, а знання мислиться як необхідна умова творчості, творення блага, а не орієнтована на формування знань, умінь, навичок;
- приймає й вбирає дитину цілком такою, як вона є, а не задовольняється обліком психологічних особливостей дітей;

- виховує дітей самим життям, а не готує дітей до життя;
- є діалогічною, а не монологічною;
- йде шляхом творчості й інновацій, тому далека від консерватизму, а не зайнята узагальненням "практики", результати якої, в якості наукових цінностей, повертаються знову до практики;
- вважає основою духовну субстанцію, а не аксіоматичною основою є "емпіричний матеріалізм"[2].

Все це цілком задовольняє Нову українську школу, метою якої як раз і є всебічний розвиток, виховання та соціалізація особистості, яка усвідомлює себе; здатна до життя в суспільстві взаємодії з природою, без шкоди для останньої; має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж всього життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності [3].

Отже, гуманістична педагогіка Ш.О. Амонашвілі відрізняється від авторитарної педагогіки своїм толерантним відношенням до особистості учня. А ідеї гуманістичної педагогіки є вкрай необхідними для гармонічного та правильного функціонування Нової української школи. Адже Шалва Олександрович Амонашвілі є по-справжньому великим педагогом і його вклад в розвиток навчання непомірно великий.

Список використаної літератури

1. Амонашвілі Ш.О. Школа життя / Пер. з рос. – Хмельницький: Подільський культурно-просвітницький центр ім. М.К. Реріха, 2002. – 170 с.
2. Амонашвили Ш.А. Педагогическая симфония. – М.: МЦР, 2002. – 672 с.
3. Проект Закону України "Про освіту" №3491-д від 04.04.2016

Наталія Ільченко

РОЗВИТОК ТА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В умовах євроінтеграційних процесів український уряд взяв напрямок на стрімке реформування багатьох галузей діяльності. Реформи спрямовані на те, щоб відповідати вимогам європейського стандарту, покращити конкурентоспроможність як на вітчизняному, так і на європейському ринку. Важливе місце у євроінтеграційних процесах займає реформування освітньої галузі, зокрема подальший розвиток системи підготовки педагогічних кадрів.

Актуальність статті полягає у розкритті важливості якісної підготовки педагогічних кадрів з урахуванням розгалуженої мережі вищих навчальних закладів, оновленні і поліпшенні змісту освіти, що ґрунтується на компетентнісному підході.

Метою статті є теоретичний огляд особливостей підготовки майбутніх педагогічних фахівців до учительської діяльності в контексті євроінтеграції.

Підняття рівня педагогічної освіти України – одне з найактуальніших питань сучасної політики в гуманітарній сфері. Тому, за цих умов відбувається стрімке реформування навчальних програм в українських педагогічних закладах освіти, які безпосередньо займаються підготовкою нових високопрофесійних кадрів.

На думку Г.І. Ковтун, подолання існуючих проблем та розбіжностей у функціонуванні національної та європейської систем педагогічної освіти вимагає всебічного вивчення досвіду підготовки педагогічних кадрів у країнах Європи та його використання для підвищення ефективності професійного становлення вчителів в Україні [4, с. 331].

Розвиток педагогічної освіти України та її інтеграція в європейський освітній простір базуються на засадах відповідних нормативних документів. Перш за все це Конституція України, а також Болонська декларація, закон України «Про освіту», Національна доктрина розвитку освіти, закон України «Про вищу освіту» та інші [5].

Невідкладним завданням педагогічних навчальних закладів в умовах євроінтеграції є поступове підвищення рівня кваліфікації випускників, задля покращення якості освіти, що зазначено в Законі України «Про вищу освіту». Відповідно до положень даного нормативного акту, педагогічні